

Mikkelin seudun kulttuuriperintöohjelma

Kulttuuriperintökohteita Mikkelin seudulla

Lista varhaiskasvatuksen käyttöön

ETELÄ-SAVON
MAAKUNTALIITTO

Sisällys

Kulttuuriperintökohteita Mikkelin seudulla.....	2
Mikkelin keskusta-alue	3
Anttola	5
Emola.....	6
Harjumaa.....	7
Haukivuori	7
Hirola.....	8
Hirvensalmi.....	8
Ihastjärvi.....	9
Kalevankangas.....	9
Launiala	10
Lähemäki & Rokkala.....	10
Moisio, Olkkola, Tuukkala ja Silvasti	11
Nuijamies	11
Otava.....	12
Peitsari	13
Rantakylä.....	13
Ristiina.....	14
Rämälä	15
Sairila.....	15
Tuppurala	16
Urpola	17

Kulttuuriperintökohteita Mikkelin seudulla

Tämä on lista esimerkkikohteista, joissa voi vierailla lasten kanssa tutustumassa kulttuuriperintöömme. Kohteisiin voi tehdä retkiä, tai niihin voi kiinnittää huomiota esim. teatteri-, museo- tai liikuntakäynnin yhteydessä. Kohteista ja Mikkelin seudun kulttuuriperinnön sisällöistä on lisätietoa hankkeen nettisivuilla, jotka toimivat Mikkelin seutuwiki-sivuston yhteydessä osoitteessa www.seutu.wikimikkeli.fi. Sivut aukeavat tammikuussa 2013. Lista on jaoteltu karkeasti alueittain/kaupunginosittain. Alueista voi etsiä omaa yksikköä lähinnä olevan. Kohteet on jaettu seuraaviin ryhmiin:

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt edustavat maamme kehitysvaiheita ja ovat historian kuvastajia. Ne ovat Museoviraston inventoimia suojelukohhteita, jotka antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä.
2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt ovat asiantuntijaviranomaisten määrittelemä maakunnan ominaisluonnetta ja erityispiirteitä ilmentävä rakennettu kulttuuriympäristö.
3. Muinaisjäännökset ovat maassa tai vedessä säilyneitä muistoja menneistä sukupolvista. Ne ovat ainoa olemassa oleva lähdeaineisto esihistorialliselta ajalta. Kulttuurimaisemassa ne muodostavat vanhimman ajoitettavan elementin. Muinaisjäännökset kertovat elämisestä, asumisesta, liikkumisesta, elinkeinojen ja uskonnon harjoittamisesta sekä kuolleiden hautaamisesta. Jotkut muinaisjäännökset, kuten hautaröykkiöt, uhrikivet ja linnavuoret, erottuvat maisemassa vielä tänäkin päivänä. Toiset ovat kokonaan maan peitossa kuten asuin- ja työpaikat ja maahan kaivetut haudat. Veden alla yleisimpiä muinaisjäännöksiä ovat laivojen hylät. Kiinteät muinaisjäännökset on rauhoitettu muinaismuistolaille. Niiden tiedot löytyvät Museoviraston ylläpitämästä [Muinaisjäännösrekisteristä](#).
4. Muuta –otsikon alle on koottu virallisten listausten ulkopuolelta kiinnostavia kohteita/asioita, jotka ovat merkittäviä paikallisesti kunnan tai kaupunginosan mittakaavassa.
5. Henkilöitä –osiossa on lueteltu seudulta lähtöisin olevia ja/tai täällä vaikuttaneita henkilöitä, jotka ovat olleet tai ovat edelleen merkittäviä paikallisesti tai valtakunnan tasolla esimerkiksi tieteiden, taiteiden, politiikan tai urheilun saralla. Henkilölistaus on suurin Mikkelin keskusta-alueella, ja nämä henkilöt voidaan katsoa koko seudulla merkittäviksi. Muutenkin alueita voi tarkastella ristiin.

Mikkelin keskusta-alue

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Kenkävero. Pappilan paikka jo 1400-luvulla; nykyinen rakennus 1868-69.

Hallitustori ympäristöineen (Lääninhallitus, kaupungintalo, porttirakennukset, Jamankulma, Osuuskauppa ja Mikkelin klubi, tuomiokirkko, kirkkopuisto ja soittolava, rautatieasema, ent. linja-autoaseman rahtitoimisto, Porrassalmenkatu 18)

Kivisakasti. Keskiajan lopulla puisen kirkon yhteyteen rakennettu kivinen sakaristo. Yksi Mikkelin symboleista.

Lääninvankila. 1847.

Mikkelin pitäjän kirkonmäki (Maaseurakunnan kirkko ja kellotapuli, Suur-Savon museo, Kiiskinmäki, vanhat hautausmaat, ent. maalaiskunnan kunnantalo)

Vanha kasarmialue. Miltei alkuperäisessä asussa ja laajuudessa säilynyt kasarmialue, jonka asemakaava on parhaiten säilyneitä maassamme. Alue rakennettiin kahdessa osassa arkkitehti E.B Lohrmannin ja A. Bomanin suunnitelmien mukaan 1800-luvun lopulla. Montessori-leikkikoulu!

Vuorikatu 13. Päämajakoulua vastapäätä sijaitseva Mikkelin Naisvuoren alueelle tyypillinen kaupunkirakennus 1900-luvun vaihteesta. Rakennus on osa korttelin mittaista hyvin säilynyttä puutalofasadia. Päiväkotia Posetiivi!

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Puistokatu 1-3, entinen kuuromykkäin koulu 1893

Keskussairaalan vanhat rakennukset, lääninsairaala 1843

Urheilupuiston kioskia, Martti Välikankaan 1934 suunnittelema harvinainen funktionaalinen kioskirakennus

Ammattikoulun vanha osa, Martti Välikankaan 1938 suojeluskuntataloksi suunnittelema funkistalo

Maaherrankatu 40, tyypillinen kaupunkitalokortteli 1870-1890-luku

Satamakioski ja tullikamari

Teatteritalon vanha osa

Päämajakoulu ja Päämajamuseo

Naisvuoren näkötorni ja puisto

Naisvuoritalo

Graniittitalo/taidemuseo

3. Muinaisjäänteet

Torin laidalle kiveykseen Porrassalmenkadun varrella on merkitty paikka, josta on löytynyt kivikautinen kehdonjalaksen muotoinen kuokka. Samalla löytyi muutama tiilenpala, palamatonta luuta ja lasitettua keramiikkaa. Todennäköisin paikka kivikautiselle asuinpaikalle on nykyisen Porrassalmenkadun ja sen itäpuolella olevien kerrostalojen alla.

4. Muuta

Englanninkielinen leikkikoulu ja Ryhmäperhepäiväkoti Onnimanni sijaitsevat kulttuurihistoriallisesti arvokkaissa entisissä Mikkelin viina- ja juomatehtaan jäljellä olevissa tiloissa. → Elomaan talo näiden naapurissa on ainoa pihapiireineen säilynyt kaupunkipuutalokokonaisuus

Mikkelin rautatieasema on Savonradan harvoja alkuperäisiä rakennuksia.

Pulkkisenkulma, Savilahdenkatu 12, muodostaa Mikkelissä jo harvinaisen, lajissaan hyvin edustavan ja aikanaan myös tyypillisen kokonaisuuden. Rakennettu 1840-1900.

5. Henkilöt

sisarukset Julius Nygren (Mlin 1. pormestari) ja Amanda Cajander (Helsingin diakonissalaitoksen johtaja)

Henrik Forsius kirkkoherra, kuninkaan isäntä

taidegraafikko Henry Ericsson

kuvanveistäjä Johannes Haapasalo

pääministeri, Moskovan rauhanvaltuuskunnan pj. Antti Hackzell

ohjaaja Kalle Holmberg

kuvittaja Maija Karma

näyttelijä Heikki Kinnunen

Olympiavoittaja Eero Lehtonen

professori Heikki Paasonen ja poikansa Aladár Paasonen

Toimitusjohtaja ja levytuottaja Oskar Rokkanen

prof. Michael Savonius

rauhanaktivisti Aarne Selinheimo

Suomen Naisyhdistyksen puheenjohtaja Elin Sjöström

Olga Tepponen, kudonnan kustantaja

näyttelijä Emma Väänänen

Anttola

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Anttolan kirkonkylä ja satama

Hautausmaa

Kirkko

Seuratalo Koivula

Lainamakasiini (museo)

sataman alue

Neitvuori, arvokas maisemaympäristö

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Anttolan Hovi ja Hovinmäki

Kaikukallion tanssilava

Tammisto, Vanhan Pappilantie

3. Muinaisjäännökset

Harmolansalmi, kirkonkylänlahti, Lotjasaari: useita alusten hylkyjä

Kähkölänsaari, kultti- ja tarinapaikka. Kähkölänsaari on Vitjasenlahden keskellä oleva asumaton saari, 200-400 m etäisyydellä mantereesta. Saarella on perimätiedon mukaan kalmisto. Kähkölänsaaren lounaispuolella oleva nimetön saari on perimätiedon mukaan myös tarinapaikka. Sinne kerrotaan kätketyn aarre ja sieltä on nähty öisin valoja.

Lakeistenranta, varhaismetallikautinen asuinpaikka

Tiilisaaren lapinraunio

Tikaskaarteenvuoren kalliomaalaus (kaukana 11,2 km kirkolta)

Uimalan kivikautinen asuinpaikka

4. Muuta

Anttolan keskustan vanha maatila, Satamatie. Anttolan keskustan vanhimpia talonpoikaistaloja aivan Kirkokylänlahden rannassa.

Lotjaperinne

Vesistöt

Kirvesmiestaito

Kyläkirjat *Perinnetietoa Anttolasta* ja *Perinnetietoa Anttolan Pitkälähdessä*

5. Henkilöitä

Eero Kolehmainen

Martti Talvela

ruhtinatar Demidov & muut hovissa asuneet

Emola

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Koko Emolan esikaupunkialue.

Hauskan mylly

Rouhialan kartano

3. Muinaisjäännökset

Kivikautinen asuinpaikka Karhuvuoren, joen ja Rouhialankadun "risteyksessä"

4. Muuta

Erittäin monet Emolan vanhoista puutaloista ovat rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaita. Esim. Rouhialan koulut, Koulukatu 3,4,12,13,20; Revonkatu 24,29,34,35.

Landeninmäen perinnetalo

Esikaupungin VPK

Rouhialan hautausmaa

Rokkalan joki

Emolan nimistöä

http://miamedia.internetix.fi/fi/org/enter/1_taso/1_mikkeli/2_taso/kaupunginosat/3_taso/emola/jutut/2008/nimistoa

Kaupunginosakirja *Mikkelin Emolan perinnekirja*

Harjumaa

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Harjukosken mylly

2. Maakunnallisesti merkittävä

Läsäkoski

4. Muuta

Harjumaan nuorisoseurantalo. Alkuperäisenä säilynyt seuratalo 1930-luvulta

Porkkala, Porkkalantie. Perinteinen talonpoikainen asuinrakennus, jonka osat ovat savutupa-ajalta. Todella harvinainen rakennustyyppi.

Kyläkirja Harjumaan koulupiiri I & II

5. Henkilöt

Tatu Viljakainen (1873-1959), Länsi-Savon päätoimittaja

Haukivuori

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Saksalanharju ja Haukivuoren vanha kirkonkylä. Haukivuoren kirkonkylä on edustava vanha järvisuomalainen kirkonkylämiljö. Alueen muut osat ovat edustavat tyypillistä Savonselän viljelymaisemaa. Kulttuurimaisema, joka avautuu laajan harjun yli kulkevalta tieltä. Kohteita alueella: Entinen kunnalliskoti, kirkko ja kellotapuli, Haukiranta (entinen Haukivuoren pappila), kotiseutumuseo, entinen kunnanhuone, Lietlahti.

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Ent. Pölhön huvila (vanha paikka)

Karvannon talo

rautatieasema, Kantalan asema

Kapeaselkä

Hirvikankaan tuulimylly

3. Muinaisjäännökset

Haukivuorella on paljon kivikautisia löytöjä, erityisesti pohjoisista osista.

Hulkonniemen esihistoriallinen asuinpaikka, kirkonkylässä hautausmaan luoteispuolella

Hulkonkivi Haukivuoren kirkon lähellä keskellä Hulkonselkää on pystyseinämäinen, 4-5 m korkea kivi, jonka ympärillä on syvää vettä. Pirun oli tarkoitus tuhota sillä rakenteilla ollut Haukivuoren kirkko. Rakennusmestari oli kuitenkin noita ja pakotti pirun pudottamaan kiven.

Jokilahti, historiallisia viljelysröykkiöitä, kirkonkylä, 0,5 km kirkosta koilliseen

Suokumpare, kirkonkylässä, kivistä röykkiöitä ja rakennuksen pohja

Tervaniemen (Letkunkylä) kivikautiset asuinpaikat

4. Muuta

Kuntahistoria *Elämää Kyyveden kahta puolen; Pitkäähon kirja*

Suolentiksen MM

5. Henkilöitä

Taavetti Laatikainen

”Lännen-Jukka”, J. Karjalaisen alter ego

Timo Rautiainen

Sari Essayah

Hirola

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt:

Hirolan asema, Kalvitsan asema

Mankola (drumliini)

Häppälän vahtitupa

4. Muuta

Rustholliit Säämiskälä & Purhola (mitä nykyään?)

Kyläkirja *Hirolan kylähistoriaa*

Hirvensalmi

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Hämeenmäen-Hurrilan kylämaisema

Kirkonmäki ja tervaleppäranta

Kissakosken kanava ja tehtaas asuntoineen

Pohoskylän raitti

2. Maakunnallisesti arvokkaat

Monikkalan, Syväsmäen , Pöyryn ja Väisälänsaaren Eteläkylän maatalousmaisemat

3. Muinaisjäännökset

Hahlavuoren kalliomaalaus

Kivikautisia asuinpaikkoja esim. Hiekkaniemi, Liukonlahti, Särkilampi, Simoniemi

4. Muuta

Lampuunlahti. Alueella sijaitsee 1440-luvulla perustettu piispantila, jonka paikka on autioitunut viimeistään 1700-luvun alkupuolella. Alueella on myös Lampuunlahden vanha hautausmaa, joka on mahdollisesti ollut käytössä noin 1440-1660. Lisäksi perimätieto kertoo Lampuunlahdessa toimineesta kappelista.

Lepola ja Pitäjätupa

Niemen pappila

Seurojentalo

Hirvensalmen historiateokset ja kyläkirjat

[Ihastjärvi](#)

2 Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Harjukosken mylly

4. Muuta

Ihastjärven perinnekirja

[Kalevankangas](#)

2 Maakunnallisesti merkittävät kohteet

Metsolankadun ruotsalaistalot

Hanhikankaan vesilaitoksen vanha osa

4 Muuta

Ravirata, ravihistoria

Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia: Sähkölaitos Vuorikatu 19 ja 21 sekä

Mielikintien puutalot. Metsolan päiväkotit sijaitsee kulttuurihistoriallisesti merkittävässä entisessä Osuuskaupassa.

Jäähalli, urheiluhistoriaa

Mikaeli arkkitehtuurikohde (kaupunginorkesteri)

Pankalampi, vanhat uimalat

Kalevankankaan ulkoilualue, luonnonsuojelualue (ent. Petroffin kangas, viinatehtailija Petroff)

vanha ampumarata, varuskunta

Kirja *Kalevi Salovaara: Poikavuosien Mikkeliä*

Launiala

4 Muuta

Launi = erittäin vanha kalastusväline, suora molemmista päistä teroitettu tikku, jonka keskelle on sidottu lanka

Saksalan ja Tuppuralan vanhat sahat

norppa

Kinnarin kartano

Salosaari

Saimaan rannalla: vesistöteema: kulkureitit, kalastus, höyrylaivat, huvilat

Lähemäki & Rokkala

4 Muuta

Lähemäen nimen alkuperä: lähde, joka 1920-luvun lopulla muutettiin kaivoksi (Rajakujan ja Tuomaankujan risteys) ja joka 1970-luvulla jäi nykyisen Tuppuralankadun alle

Kulttuurihistoriallisesti merkittäviä rakennuksia:

- Saksalan kartano, jonka 1800-luvulta peräisin olevassa päärakennuksessa Saksalan päiväkotit toimii,
- Paukkulan rustholli, jonka alkuperäisistä rakennuksista on jäljellä vain Paukkulan kavinavetta

- Rokkalan kartano
- Lastentalo!
- vanha kansakoulu
- Raivaajankadun ja Seuralankadun rintamamiestaloalue

Lähemäki rakentui vapaasti esikaupunkialueeksi Tuppuralan ja Saksalan sahojen työläisten asuinalueeksi.

kaupunginosakirja *Entisaikaa Lähemäellä*

5. Henkilöt

Saksalan kartano: Johan Conrad Weber, luutnantti ja ensimmäinen Savossa perunaa viljellyt henkilö;
Kapellimestari Neumann puolisoineen

Moisio, Olkkola, Tuukkala ja Silvasti

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Porrassalmen kulttuurimaisema ja sen kohteet: Olkkolan koulu, Lenjus (kirkkotalli), Hietalahden pihapiiri ja sen talousrakennukset, Pellosnieniemi, Porrassalmen huvila, Kyyhkylä, Nuutila, Tuukkalan talo, Mikkeli-Lappeentie, entinen Tuukkalan kasarmi, Annila, Simola, Silvastin tila, Moision sairaalan vanhat rakennukset, Ritvala

3. Muinaisjäännökset

Tuukkalan, Kyyhkylän ja Moision rautakautiset kalmistot ja asuinpaikat

4. Muuta

Kirja *Kuulin kerran kerrottavan – Kotiseutumuistoja Tuukkalan Porrassalmen Kyyhkylän seuduilta*

Tuukkalan sotilaskasarmi

Moision kartanon historia, Kiiala. Kuninkaankartano, sotilaspuustelli

Saimaa/vesistöteema

5. Henkilöt

kirjailija K.A. Tawaststjärna s. Annilan kartanossa

Kyyhkylän kartanon perustaja Pietari Brahen vouti Hans Bomgård

Otto Karl von Fieandt

Nuijamies

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Mikkelin pitäjän kirkonmäki

Vanha kasarmialue ja Ryssänkirkonmäki

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Nuijamiesten koko kaupunginosa

Urheilupuiston kioski

Ammattikoulun vanha osa

Kasarmikatu 10 & 12

4. Muuta

Kaupunginosan nimi – nuijasota

Hänninhauta ja Urheilupuisto

Jalkaväkimuseo

Otava

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Otavan rautatieasema, sataman asema

Maatalousoppilaitos

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Otavan sahan voimalaitos

vanha pappila

Otavan Opisto

Otavan kirkko

Röppää

Mannila

Pyhättömien alue

Liukkolan koulu

3. Muinaisjäännökset

Otavan linnavuori

Kotalahti Sotisaari/Sotasaari ”punaisten saari”

4. Muuta

Kyläkirjat *Otavan ja Liukkolan koulupiirit* ja *Ulkomailla Otavassa*

Mikkelin vanhin jalkapalloseura Otavan viesti

kirkkokivet

historiassa vilkas yhdistystoiminta, Opiston vaikutus

Peitsari

ks. Lähemäki

4. Muuta

Peitsarin nimi johtuu vuodesta 1664, jolloin Peitsarin tilan isäntänä oli Erkki Antinpoika Peitsar. Peitsarin suvun aikana, aina 1600-luvun puoliväliin asti, talo on toiminut kestikievarina. Rakennus oli Savilahden seurakunnan ensimmäinen kappalaisen virkatalo, ja se tunnettiin pappilana aina 1990-luvulle saakka, jolloin se paloi.

Kinnarin kartano

kadunnimet: Suomen sodan sankarit

Rantakylä

2. Maakunnallisesti merkittävät kohteet:

Rantakylän kartano

Vuolingon tila

Vuolingon asema

Karila

Kekkola

3. Muinaisjäännökset

Kihlin pelto, rautakautinen asuinpaikka & viikinkiaikainen hopearaha-aarre

Mäntyrinta, rautakautinen polttokenttäkalmisto

Rantala, rautakautinen ruumiskalmisto

Vuolinko, rautakautinen muinaisjäänneryhmä: mm. helmi & asuinpaikka

4. Muuta

kirja *Rantakylä ennen ja nyt*

Lentokenttä

Sokkalan ja Nikaran entiset kartanot

5. Henkilöt

Adolf Fredrik Munck, hovitallimestari, Kustaa III:n suosikki, ”kuninkaantekijä”, sekä isoveljensä Johan Henrik Munck, maaherra, kenraaliadjutanti. Syntyivät Rantakylän kartanossa

Nikar(l)an kartanon isäntä Kaarlo Vuokoski, kansanedustaja, ministeri

Ristiina

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Ristiinan kirkonkylä: kirkko ja kellotapuli, pappila, Brahelinnan emäntäkoulun vanha päärakennus, Brahelinnan rauniot, Ristiinan kunnantalo, entinen kansakoulu, Krankin talo, entinen apteekki

Himalansaaren kylä

Maisematie Ristiinan kk – Suurlahti – Hurissalo

Pien-Toijola ja muut Toijolan kylän historialliset kohteet

2. Maakunnallisesti merkittävät kohteet

Heiniemi, Mahkola ja Kaivannonharju maatalousmaisema

Himalanpohja-Suomenniemi maisematie

Kuomiokosken tehdas ja voimalaitos

Puuskansaari – Laitiala maatalousmaisema

3. Muinaisjäännökset

Ristiina on merkittävä erityisesti kivikautisten löytöjen osalta. Astuvansalmen kalliomaalaukset ovat noin 5000 vuotta vanhat ja kuuluvat Pohjois-Euroopan suurimpiin. Myös kivikautisia asuinpaikkoja on huomattavan paljon.

Varhaismetallikautisia asuin- ja hautapaikkoja

Juurisalmessa hylkyjä

4. Muuta

Kunnan historiateokset, monet kyläkirjat esim. *Vitsiälän alueen perinnekirja*, *Toijolan koulupiiri kotikyläni I*, *Kotikyläni Kuomion koulupiiri I*, *Kyläkujilta – Koljola*, *Närhilä*, *Ylölä*, *Elämää Parkatniemessä eilen ja tänään*, *Kaskisavuista laajakaistaan*, *Astuvan perilliset*

5. Henkilöt

Pietari Brahe ja voutinsa Hans Bomgård

Sprengtporten, Georg Henrik Jägerhorn, sotakoulu

Hiskias Pöntinen, Fabergén kultasepäntiikkeen mestareita

Suomen sodan sankarit J.Z. Duncker, O.H. von Fieandt

vapaustaistelija Herman Liikanen

kirkkoherra Samuel Lizelius, Suomen 1. aikakauslehden toimittaja

kansanparanraja Kaisa Pöyry

professori ja ministeri E.N. Setälä

Rämälä

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Kartanot Myyrylä ja Veikka

4. Muuta

Seppolan rustholli

Otto Henrik von Fieandtin muistokivi

Talvi- ja jatkosodanaikaisia sijoituksia, esim. maaherra, ent. oikeusministeri Emil Jatkola

Suonsaaren vanhainkoti, historia ja nykypäivä

Kyläkirja *Kinttupoluilta pikiteille*

5. Henkilöt

Otto Henrik von Fieandt , Kustaan ja Suomen sodan upseeri, Vänrikki Stoolin tarinat

kirjailija Olavi Paavolainen

Sairila

1. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Sairilan koulukoti, entinen Sairilan kartano: kuninkaankartano, säteri, kaksoisrustholli

2. Maakunnallisesti merkittävä

Tertin kartano

3. Muinaisjäännökset

Sairilan niitty, kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikka

Sairilan linnavuori

Visulahti-Lampila –alueella useita rautakautisia ja ajoittamattomia muinaisjäännöksiä, mm. Juoneennurmen sotilasvirkatalo ja sen mailta löytynyt krusifiksi, Katajalahti

Tertin kiviröykkiöt

4. Muuta

Saimaa

Visulahti, pitkä historia rautakaudesta kartanon kautta nykytoimintaan

Dinosaurock/Jurassic Rock

5. Henkilöt

Georg Henrik Jägerhorn Visulahden kartanosta. Kustaan sodan ja Porrassalmen taistelun upseeri

kansanparantaja Kaisa Pöyry syntyi Sairilassa

samoin ohjaaja T.J. Särkkä

Lars Sigfridinpoika Skinnare 1600-luvun alussa kihlakunnanvouti vastasi Sairilan karjatilasta

Magdalena Wargentin, Sairilan kartanon omistaja ja Kivisakastin muumio

Anttolan hovin entinen omistaja Ruhtinatar Demidov eli viime vuotensa köyhyydessä Visulahden-Sairilan suunnalla

Tuppurala

2. Maakunnallisesti merkittävä kohde

Etelätien puuhuvila

4. Muuta

Tuppurala on saanut nimensä Tuparilan tilasta, joka on sijainnut nimellä ainakin jo 17000-luvulla. Toinen vanha kantatila Danila on antanut nimensä Tanelinkadulle. Paukkulan kartano omisti Tuppuralan alueen maita.

1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa Tuppuralaan Saimaan rannalle rakentui huvila-asutusta. Näistä jäljellä on mainittu Etelätien huvila ja Rauhaniemen huvila.

Tuppurala kasvoi sahateollisuuden myötä. Nykyisen automarketin paikalla toimi saha ja vaneritehdas lähes sadan vuoden ajan (1890-1980-luvut). Tuppurala oli sahan työläisten asuinalue. Tuppurala liitettiin maalaiskunnasta kaupunkiin 1931.

Urpola

1. Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu ympäristö

Vanha kasarmialue

2. Maakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt

Urpolan kartano

Urpolan vanha pientaloalue

4. Muuta

Luontokeskus, mylly

Kaupunginosakirja *Olen Urpolasta - Urpolan kaupunginosan elämää lasten ja aikuisten silmin*

Kuva: Paavo Innanen